A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (hetedik tanács)

2015. szeptember 10.*

„Tagállami kötelezettségszegés — EUMSZ 49. cikk — Letelepedés szabadsága — Közjegyzők — Állampolgársági feltétel — EUMSZ 51. cikk — A közhatalom gyakorlásában való részvétel”

A C-151/14. sz. ügyben,

az EUMSZ 258. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt 2014. március 31-én

az **Európai Bizottság** (képviselik: I. Rubene és H. Støvlbæk meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxemburg)

felperesnek

a **Lett Köztársaság** (képviselik: D. Pelše, I. Kalniņš és K. Freimanis, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen,

támogatják:

a **Cseh Köztársaság** (képviselik: M. Smolek és J. Vláčil, meghatalmazotti minőségben),

Magyarország (képviselik: Tátrai M. és Fehér M., meghatalmazotti minőségben)

beavatkozó felek,

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (hetedik tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, A. Arabadjiev (előadó) és J. L. da Cruz Vilaça bírák,

főtanácsnok: P. Cruz Villalón,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: lett.

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Bizottság annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Lett Köztársaság – mivel a közjegyzői hivatás gyakorlását állampolgársági feltételhez kötötte – nem teljesítette az EUMSZ 49. cikkből és az EUMSZ 51. cikkből eredő kötelezettségeit.

Jogi háttér

A közjegyzői hivatás általános szervezete Lettországban

2 A közjegyzői szervezetet a közjegyzőkről szóló 1993. július 9-i törvény (Notariāta likums; Latvijas Vēstnesis, 1993., 48. sz.; a továbbiakban: közjegyzőkről szóló törvény) szabályozza.

3 E törvény 1. cikkének (2) bekezdése értelmében a törvény a közjegyzők szakmai és szervezeti tevékenységét szabályozza, akik ugyanezen törvény 238. cikke értelmében szabad szakmai tevékenységet folytatnak.

4 Az említett törvény 3. cikkének értelmében a közjegyzők állami tisztviselők. E törvény 5. cikke értelmében a közjegyzők kizárólag a törvénynek vannak alárendelve, és feladataikat teljes függetlenséggel végzik.

5 A közjegyzőkről szóló törvény 8. cikkének (1) bekezdése értelmében a közjegyzőket az igazságügyi miniszter nevezi ki, helyezi át és hívja vissza.

6 A közjegyzői hivatás gyakorlásának feltételeit illetően az említett törvény 9. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „a Lett Köztársaság állampolgárságával rendelkező személyek lehetnek közjegyzők”.

7 A közjegyzőkről szóló törvény 38. cikkének (1) bekezdése értelmében a közjegyzők feladataikat a székhelyük szerinti bíróság illetékességi területén végzik. E törvény 39. cikkének (1) bekezdése értelmében a közjegyző akkor is nyújthat segítséget a hozzá forduló személyeknek, ha azok lakóhelye vagy azon ingatlantulajdona, amelyre a közjegyzői okirat vonatkozik, ezen illetékességi területen kívül található.

8 Az említett törvény 39. cikkének (2) bekezdése értelmében a közjegyző a törvényben előírt esetek kivételével nem tagadhatja meg feladatainak végzését. Mindazonáltal ugyanezen törvény 40. cikke értelmében köteles megtagadni szolgáltatásainak nyújtását, ha közreműködését nyilvánvalóan jogellenes és erkölcstelen tárgyú tevékenységben való részvétel céljából kérik.

A közjegyzői tevékenységek Lettországban

9 A közjegyző különféle tevékenységeit illetően egyértelmű, hogy a lett jogrendben a közjegyzők legfontosabb feladata a közokiratok kiállítása.

10 A közjegyzőkről szóló törvény 82^{1}. cikke előírja, hogy „a közjegyzőnek, amennyiben akaratnyilatkozatot hitelesít, közjegyzői okiratot kell kiállítania”, e törvény 87^{1}. cikke pedig többek között úgy rendelkezik, hogy a közjegyzőnek az okiratban a megállapodásnak megfelelően meg kell állapítania a felek akaratát, és tájékoztatnia kell őket e megállapodás esetleges jogkövetkezményeiről.

11 A közjegyzői okiratok végrehajtását illetően az említett törvény 107^{4}. cikke előírja, hogy valamely hitelező a követelés esedékességének napjától számított egyéves határidőn belül valamely kötelezettség végrehajtása céljából közjegyzői okiratot nyújthat be a közjegyzőhöz. Ha az adós szerint a hitelező

kérelme megalapozatlan, az ugyanezen törvény 107[9]. cikke értelmében keresetet nyújthat be a polgári perrendtartás (Latvijas Vēstnesis, 1998., 326/330. sz.) 406. cikkében előírt rendelkezéseknek megfelelően.

12 Az említett törvény 108–139. cikke értelmében a közjegyző – többek között – aláírásokat, másolatokat és fordításokat, valamint olyan tények valódiságát hitelesíti, mint például azon körülményét, hogy valamely személy életben van.

13 A közjegyzőkről szóló törvény 140–145. cikke értelmében a közjegyző a pénzeszközök, értékpapírok és dokumentumok megőrzésének tevékenységét gyakorolja.

14 Az öröklések vonatkozásában e törvény 264. cikke előírja, hogy a közjegyző közjegyzői okiratot állít ki, ha a túlélő házastárs és a hagyatékot elfogadó örökösök megállapodásra jutnak. Az említett törvény 315. cikke előírja, hogy az örökléssel kapcsolatos bármely vitás kérdést a bíróságnak kell megoldania az alkalmazandó eljárási szabályoknak megfelelően.

15 A közjegyzőkről szóló törvény 320. cikke értelmében a közjegyző azzal a feltétellel oszthatja fel a vagyont, ha az örökösök között e tekintetben egyetértés van. A polgári perrendtartás 250[1]. cikkének (1) bekezdése értelmében bármely vitás kérdést a bíróság elé kell terjeszteni, amely e perrendtartás 250[2]. cikkének (3) bekezdése értelmében a közjegyzőt megbízhatja a vagyonfelosztás menetének felülvizsgálatával. Ez esetben az említett perrendtartás 250[3]. cikkének (3) bekezdése előírja, hogy a közjegyző a vagyonfelosztás tervezetének elkészítése közben megteszi az érintett felek közötti megegyezést lehetővé tévő, és közöttük megállapodás létrejöttének elősegítésére alkalmas intézkedéseket. Ugyanezen perrendtartás 250[3]. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy a közjegyzőnek a bíróság rendelkezésére kell bocsátania a vagyonleltárt, a vagyonértékelést, valamint a vagyonfelosztás tervezetét.

16 A közjegyzőnek a válásra vonatkozó hatáskörét illetően a közjegyzőkről szóló törvény 325. és 327. cikke előírja, hogy a közjegyző akkor bonthatja fel a házastársak együttes kérelmére a házasságot, ha a házastársaknak nincs közös gyermekük, és nem rendelkeznek közös tulajdonnal. Ellenkező esetben a házasság akkor bontható fel, ha az érdekeltek előzetesen a gyermek felügyeletére, a kapcsolattartási jogra és a gyermek eltartásához szükséges eszközökre, valamint a vagyon felosztására vonatkozóan megállapodást kötöttek.

17 E törvény 338. cikke előírja, hogy a közjegyző a határokon átnyúló válásra vonatkozó információkat megküldi a külügyminisztériumnak.

A pert megelőző eljárás

18 2006. október 12-i levelében a Bizottság felszólította a Lett Köztársaságot, hogy két hónapos határidőn belül terjessze elő észrevételeit a közjegyzői hivatás gyakorlásához Lettországban megkövetelt állampolgársági feltételnek az EUMSZ 49. cikkel és az EUMSZ 51. cikkel való összhangjára vonatkozóan.

19 A Lett Köztársaság e felszólító levélre 2006. december 21-i levelében válaszolt, amelyben előadta azokat az indokokat, amelyek miatt szerinte az EUMSZ 51. cikk első bekezdését kell a közjegyzőkre alkalmazni.

20 A Bizottság, mivel nem győzték meg a Lett Köztársaság érvei, 2007. október 17-én indokolással ellátott véleményt küldött e tagállamnak, amely levélre a lett Köztársaság 2008. január 3-i levelében válaszolt.

21 2011. május 24-én a Bizottság kontra Belgium ítéletben (C-47/08, EU:C:2011:334), a Bizottság kontra Franciaország ítéletben (C-50/08, EU:C:2011:335), a Bizottság kontra Luxemburg ítéletben (C-51/08, EU:C:2011:336), a Bizottság kontra Ausztria ítéletben (C-53/08, EU:C:2011:338), a Bizottság kontra Németország ítéletben (C-54/08, EU:C:2011:339), valamint a Bizottság kontra Görögország ítéletben (C-61/08, EU:C:2011:340) a Bíróság megállapította, hogy a közjegyzői hivatás gyakorlására vonatkozóan Belgiumban, Franciaországban, Luxemburgban, Ausztriában, Németországban és Görögországban megkövetelt állampolgársági feltétel az EK 43. cikkben (jelenleg EUMSZ 49. cikk) tiltott, állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül. A Lett Köztársaság e tagállamok támogatása érdekében beavatkozott a Bíróság előtti eljárásba.

22 A Bizottság 2011. november 9-i levelében felhívta a Lett Köztársaság figyelmét a jelen ítélet előző pontjában említett ítéletekre.

23 A Lett Köztársaság 2012. január 5-i levelében válaszolt e levélre.

24 2012. november 22-én a Bizottság indokolással ellátott kiegészítő véleményt küldött a Lett Köztársaságnak, amelyben csak azokat a kérdéseket érintette, amelyekkel a Bíróság nem foglalkozott a jelen ítélet 21. pontjában említett ítéletekben.

25 2013. január 21-i levelében a Lett Köztársaság előadta arra vonatkozó érveit, hogy a Bizottság álláspontja szerinte miért megalapozatlan.

26 A Bizottság ilyen körülmények között a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

A felek érvei

27 A Bizottság azt állítja, hogy a lett jogrendben a közjegyző által folytatott tevékenységek nem jelentenek a Bíróság által értelmezett EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében vett, a közhatalom gyakorlásában való részvételt.

28 Először is, az okiratok és megállapodások hitelesítését illetően a Bizottság arra hivatkozik, hogy – egyfelől – a közjegyző közreműködése a felek előzetes egyetértését feltételezi, és – másfelől – a közjegyző egyoldalúan nem módosíthatja a hitelesíteni kért megállapodást a felek előzetes jóváhagyása nélkül. A Bizottság e tekintetben a Bíróság azon ítélkezési gyakorlatára utal, amelynek értelmében ez a hitelesítési tevékenység nem tekinthető a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek.

29 Ezenfelül, az állampolgárok aláírásának az állampolgári jogalkotási kezdeményezések benyújtásának eljárása során történő hitelesítésére ugyanezen értékelés vonatkozik.

30 Másodsorban, a közjegyzőnek a pénzeszközök, az értékpapírok és a dokumentumok megőrzésére vonatkozó feladatait illetően, a Bizottság úgy ítéli meg, hogy e feladatok sem jelentenek az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében vett, a közhatalom gyakorlásában való részvételt.

31 Harmadsorban a közjegyző örökléssel kapcsolatos feladatai, a válással kapcsolatban általa kezelt ügyekhez hasonlóan, nemperes feladatok, mivel a közjegyzőkről szóló törvény 315. cikke előírja, hogy az e jogterületre tartozó bármely jogvitát bírósághoz benyújtott kereset útján kell megoldani.

32 A Bizottság szerint e tevékenységek a közhatalom gyakorlása előkészületének minősülnek, mivel ezek a vagyonleltár elkészítését, annak értékelését, valamint a hagyaték felosztását eredményezik, amelyeket a közjegyző köteles a bíróság számára megküldeni. Következésképpen nem állapítható meg, hogy a közjegyző e tekintetben kényszerítő jellegű döntéshozatali jogkörrel rendelkezik.

33 Negyedsorban, ami a közjegyzőknek a válással kapcsolatos tevékenységeit illeti, a Bizottság hangsúlyozza, hogy a közjegyzőkről szóló törvény a válás kimondását csak kölcsönös egyetértés esetén teszi lehetővé. A házastársak közötti egyet nem értés esetén erre csak a bíróságnak van hatásköre. A határokon átnyúló válást illetően a közjegyző csak annak puszta alakszerű megállapítására szorítkozhat, hogy a házastársak egyikének lakhelye ténylegesen Lettország területén található.

34 Egyébiránt a közjegyző sajátos jogállása a lett jogban, az általa a lett állam felé tett hűségeskü, az állam felelősségébe tartozó információkhoz való hozzáférés, valamint az állami jelképek használata nem bír közvetlen relevanciával a közjegyzők által végzett feladatok jellege értékelésének tekintetében.

35 A Bizottság elsősorban arra emlékeztet, hogy a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében a közjegyzők sajátos jogállására vonatkozóan a szóban forgó, önmagukban vett tevékenységek jellegére tekintettel, nem pedig magának e jogállásnak a fényében kell megvizsgálni azt, hogy e tevékenységek az EUMSZ 51. cikk első bekezdésében előírt kivétel hatálya alá tartoznak-e.

36 A Bizottság azt is hangsúlyozza, hogy bár a közjegyzők tiszteletdíjának egy részét a törvény állapítja meg, a szolgáltatás minősége azonban közjegyzőnként változhat ez utóbbiak szakmai képességeitől függően. A Bíróság így arra a következtetésre jutott, hogy illetékességük határain belül a közjegyzők versenyfeltételek között gyakorolják hivatásukat, ami nem jellemző a közhatalom gyakorlására.

37 A Cseh Köztársaság és Magyarország által támogatott Lett Köztársaság először is arra hivatkozik, hogy a közjegyzői hivatást nem lehet az EUMSZ 49. cikk értelmében vett vállalkozási tevékenységnek minősíteni, amint azt a közjegyzőkről szóló törvény 239. cikke is alátámasztja, amely úgy rendelkezik, hogy a közjegyzők szakmai tevékenysége olyan szellemi munka, amelynek célja nem a haszonszerzés.

38 Ezenfelül a közjegyzők hivatásukat nem a szabad verseny feltételei között gyakorolják, nem választhatják meg sem az általuk nyújtott szolgáltatásokat, sem a szolgáltatások nyújtásának helyét, sem pedig a szolgáltatások ellenértékeként kapott díjazást.

39 A közjegyzők Lettországban mindazonáltal az EUMSZ 51. cikk első bekezdésének értelmében vett, a közhatalom gyakorlásában való részvételnek minősülő tevékenységeket végeznek, még akkor is, ha nem ez a helyzet az azon tagállamokban működő közjegyzők esetében, amelyek vonatkozásában a jelen ítélet 21. pontjában említett ítéletek kötelezettségszegést állapítottak meg.

40 Egyfelől ugyanis a közjegyző mérlegelési jogkörrel rendelkezik, mivel jogszerűen tagadhatja meg a jogellenes cselekményekhez kapcsolódó közjegyzői okiratok kiállítását.

41 Másfelől a közjegyzők által feladataik végrehajtásának során kiállított okiratok az állam nevében kerülnek megszerkesztésre.

42 A Lett Köztársaság másodsorban azt állítja, hogy a 2013/55/EU irányelvvel (HL L 354., 132. o.) módosított, a szakmai képesítések elismeréséről szóló, 2005. szeptember 7-i 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 255., 22. o.) nem alkalmazható a közjegyzőkre, így azok nem tartoznak a szolgáltatásnyújtás és a letelepedés szabadságának hatálya alá.

43 Harmadsorban, a közjegyzők által végzett tevékenységeket illetően, a Lett Köztársaság hangsúlyozza, hogy a hiteles okiratok kiállítása a közhatalom gyakorlása megnyilvánulásának minősül, mivel az okirat hitelesítése harmadik személyekkel szemben érvényesíthetővé teszi azt.

44 A közjegyző által kiállított hiteles okiratoknak teljes bizonyító ereje van, és azok végrehajthatók, továbbá abból a tényből, hogy a közjegyzői okiratok bírósághoz benyújtott kereset tárgyát képezhetik, nem következik az, hogy ezen okiratok pusztán kiegészítő vagy előkészítő jellegűek.

45 Az örökléssel kapcsolatos hatásköreit illetően a közjegyző a feladatait függetlenül végzi, és rá hárul az örökösök jogainak megerősítésére vonatkozó okiratok kiállításának feladata.

46 A válással kapcsolatos feladatoknak a közjegyző általi gyakorlását illetően a Lett Köztársaság azzal érvel, hogy nincs jelentősége annak, hogy e tevékenységek a kölcsönös egyetértésen alapuló válásra korlátozódnak, mivel a közjegyző által hozott határozat a felekre nézve éppúgy kötelező, mint harmadik személyekre nézve. A közjegyző semmiféle bírósági felügyeletnek nincs alávetve e sajátos feladatok végrehajtása során, azon eseteket is beleértve, amikor a válás határokon átnyúló jelleggel bír.

47 Ezenfelül az a körülmény, hogy a válásokat nyilvántartják az anyakönyvben, megerősíti, hogy a közjegyző e területen végzett feladatai a közhatalomban való részvételnek minősülnek (Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española ítélet, C-405/01, EU:C:2003:515, 42. pont).

A Bíróság álláspontja

48 Először is meg kell állapítani, hogy a jelen ítélet 21. pontjában említett ítéletekben a Bíróság megállapította, hogy a letelepedésnek az EUMSZ 49. cikkben rögzített szabadságát a közjegyzőkre is alkalmazni kell.

49 A Lett Köztársaságnak a jelen ítélet 37 és 38. pontjában összefoglalt azon érvelése, miszerint a közjegyzői tevékenység nem minősíthető vállalkozói tevékenységnek, nem alkalmas arra, hogy megcáfolja e megállapítást.

50 Egyfelől ugyanis a közjegyzőkről szóló törvény 238. cikkének értelmében a közjegyzők szabad szakmai tevékenységet folytatnak. Másfelől nem vitatott, hogy a közjegyző törvény általi kijelölésének esetét leszámítva, a felek szabadon választhatnak közjegyzőt. Igaz ugyan, hogy a közjegyzők díjazását a törvény állapítja meg, azonban a szolgáltatás minősége közjegyzőnként változhat, többek között az érintett személyek szakmai képességeitől függően.

51 Ebből következik, hogy illetékességük korlátain belül a közjegyzők versenyfeltételek között gyakorolják hivatásukat.

52 Ezenfelül emlékeztetni kell arra, hogy az EUMSZ 49. cikk célja az, hogy valamely tagállam minden állampolgárának, aki egy másik tagállamban valamely önálló vállalkozói tevékenység gyakorlása céljából letelepszik, a belföldiekkel azonos bánásmódot biztosítson, és e cikk megtiltja a tagállami szabályozásból eredő, állampolgárságon alapuló bármilyen hátrányos megkülönböztetést, amely a letelepedés szabadságának korlátozását jelentené (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra Franciaország ítélet, 270/83, EU:C:1986:37, 14. pont; Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-157/09, EU:C:2011:794, 53. pont).

53 Márpedig a jelen ügyben a vitatott nemzeti szabályozás kizárólag a lett állampolgárok számára tartja fenn a közjegyzői hivatás gyakorlását, így az az EUMSZ 49. cikk által főszabály szerint tiltott, állampolgárságon alapuló eltérő bánásmódot valósít meg.

54 A Lett Köztársaság mindazonáltal azzal érvel, hogy a közjegyzői tevékenységek nem tartoznak az EUMSZ 49. cikk hatálya alá, mivel azok az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében vett, közhatalom gyakorlásában való részvételnek minősülnek.

55 E tekintetben ki kell emelni, hogy a jelen ítélet 21. pontjában említett ítéletek alapjául szolgáló ügyekben megállapításra került, hogy a közjegyzőkre bízott tevékenységek a Bíróság ítélkezési gyakorlata értelmében nem jelentenek a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt.

56 Ezen ítélkezési gyakorlat fényében azt kell tehát megvizsgálni, hogy a közjegyzőkre bízott tevékenységek a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt jelentenek-e a lett jogrendben.

57 Először is, a hitelesítési tevékenységet illetően nem vitatott, hogy azt azon tény jellemzi, miszerint a közjegyzőnek többek között ellenőriznie kell, hogy az okirat kiállításához szükséges, törvényben előírt összes feltétel teljesül-e.

58 Ezenfelül a lett szabályozás értelmében hitelesíteni kell azokat az okiratokat vagy megállapodásokat, amelyekben a felek szabadon egyeztek meg. A felek ugyanis a törvény adta korlátok között maguk határozzák meg jogaik és kötelezettségeik terjedelmét, és szabadon választják ki azon szerződéses rendelkezéseket, amelyeket magukra nézve kötelezőnek kívánnak elfogadni, amikor az okirat vagy megállapodás hitelesítése végett a közjegyzőhöz fordulnak. A közjegyző közreműködése tehát a felek előzetes beleegyezését vagy akarategységét feltételezi.

59 E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a közjegyzőre bízott hitelesítési tevékenység önmagában nem jelent az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében vett, a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt (lásd analógia útján, többek között: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 92. pont).

60 Igaz, hogy amikor a közjegyzőnek – amint azt a Lett Köztársaság hangsúlyozza – az okirat vagy a megállapodás hitelesítését megelőzően meg kell vizsgálnia, hogy az ezen okirat vagy megállapodás létrehozásához szükséges, törvényben előírt összes feltétel teljesül-e, közérdekű célkitűzést követ, nevezetesen a magánszemélyek között létrejött okiratok tekintetében a jogszerűség és jogbiztonság biztosításának célkitűzését. Mindazonáltal e célkitűzés követése önmagában nem igazolhatja, hogy az e célból szükséges jogosítványokat az érintett tagállam állampolgárságával rendelkező közjegyzők számára tartsák fenn (Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 94 és 95. pont).

61 Az is igaz, hogy a közjegyzőnek a felek szándékától függetlenül meg kell tagadnia az olyan okirat vagy megállapodás hitelesítését, amely nem felel meg a törvényben előírt feltételeknek. Ugyanakkor ezen elutasítást követően a felek szabadon orvosolhatják a megállapított jogsértést, módosíthatják az érintett okirat vagy megállapodás tartalmát, vagy elállhatnak az okirat kiállításától vagy a megállapodástól (lásd: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 98. pont).

62 Ennek megfelelően meg kell állapítani, hogy a Lett Köztársaság, az okiratnak a harmadik személyekkel szembeni érvényesíthetőségére vonatkozó érv kivételével – amely mindazonáltal hatástalan, mivel ez az érvényesíthetőség egyedül az okirat bizonyító erejéhez kapcsolódik – semmiféle olyan bizonyítékot nem terjesztett elő, amelyek lehetővé tennék, hogy az e tagállamban végzett közjegyzői tevékenységet meg lehessen különböztetni az azon tagállamokban végzett közjegyzői tevékenységektől, amelyek tekintetében a jelen ítélet 21. pontjában említett ítéletek kötelezettségszegést állapítottak meg.

63 Ezenfelül, a jelen ítélet 60 és 61. pontjában tett megállapításokra figyelemmel, az állampolgárok aláírásának az állampolgári jogalkotási kezdeményezések benyújtási eljárása során történő hitelesítése sem minősíthető a közhatalom gyakorlásában való részvételnek.

64 Másodsorban azt kell megvizsgálni, hogy a lett jogrendben a közjegyzőre bízott más tevékenységek, amelyekre a Lett Köztársaság hivatkozik, a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt jelentenek-e.

65 Ami először is a pénzeszközök, értékpapírok és dokumentumok megőrzésének tevékenységét illeti, meg kell állapítani, hogy a Lett Köztársaság nem vitatta, hogy e tevékenységek nem minősülnek a közhatalom gyakorlásában való részvételnek az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében.

66 Másodsorban, az örökléssel kapcsolatos feladatok végzését illetően, hangsúlyozni kell, hogy egyfelől, a közjegyző csak az örökösök egyet nem értése esetén oszthatja fel a vagyont, másfelől pedig, a polgári perrendtartás 250[3]. cikkének (5) bekezdése értelmében köteles megküldeni a bíróságnak a vagyonleltárt, a vagyonértékelést, valamint a vagyonfelosztás tervezetét.

67 Mivel a közjegyző ily módon végzi az örökléssel kapcsolatban rábízott feladatokat – akár konszenzusos alapon, akár a bíróság felügyeletébe tartozó előkészítő feladatokként –, e feladatokat mint olyanokat következésképpen nem lehet a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek minősíteni.

68 Harmadsorban, a válással kapcsolatban végzett feladatokat illetően, meg kell állapítani, hogy a közjegyzőkről szóló törvény 325. és 327. cikke értelmében a közjegyző csak akkor bonthatja fel a házasságot, ha a házastársak kifejezték egyetértésüket a válással kapcsolatban, és, amennyiben közös gyermekük van, vagy közös tulajdonnal rendelkeznek, előzetesen a gyermek felügyeletére, a kapcsolattartási jogra és a gyermek eltartásához szükséges eszközökre, illetve a vagyon felosztására vonatkozó megállapodást kötöttek.

69 Ezenfelül a válás egyéb eseteit illetően a polgári perrendtartásnak „A házasság megszüntetésére és felbontására vonatkozó szempontok”című 29. fejezetében foglalt 233. cikkéből az következik, hogy ezen esetek elbírálása a bíróságok hatáskörébe tartozik.

70 Ezért meg kell állapítani, hogy a közjegyzőnek a válással kapcsolatos hatásköre, amely kizárólag a felek akaratán alapul, és a felek egyetértésének hiányában nem érinti a bíróság hatáskörét, egyáltalán nem jelent a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételt.

71 Azon érvet illetően, amelyet a Lett Köztársaság a Colegio de Oficiales de la Marina Mercante Española ítéletre (C-405/01, EU:C:2003:515) alapít azon tény vonatkozásában, hogy a felek kölcsönös egyetértésével történő válást Lettországban a közjegyző mondja ki, és azt az anyakönyvi hivatalok nyilvántartásba veszik, ezen ítélet 42. pontjából az következik, hogy amikor a Bíróság úgy döntött, hogy a spanyol lobogó alatt közlekedő kereskedelmi hajók kapitányaira és első tisztjeire bízott feladatok a közhatalmi feladatok gyakorlásában való részvételnek minősülnek, ezt az említett személyek által végzett feladatok összessége vonatkozásában tette, a biztonság fenntartásával és a rendvédelmi hatáskörök gyakorlásával kapcsolatos feladatokat is beleértve, amelyek között – adott esetben – a nyomozati hatáskör, a kényszerítő intézkedések és szankciók alkalmazásának hatásköre is szerepel, és nem csak azok a hatáskörök, amelyekkel a kapitányok és első tisztek a családjogot illetően rendelkeznek.

72 A jelen ítélet 70. pontjában levont következtetést a közjegyzőkre a határokon átnyúló válásokkal kapcsolatban ruházott hatáskör sem cáfolja meg, mivel egyfelől e válások a házastársaknak a házasság felbontására irányuló közös akaratán alapulnak, másfelől pedig a közjegyző feladata e tekintetben annak ellenőrzése, hogy fennáll-e valamennyi olyan feltétel, amelyet a törvény megkövetel az ilyen válás kimondásához. Márpedig ahogyan az a jelen ítélet 60. és 61. pontjából következik, e feladat nem tekinthető a közhatalom gyakorlásában való közvetlen és sajátos részvételnek.

73 Harmadsorban, a közjegyzőknek a lett jog szerinti sajátos jogállására vonatkozóan, elegendő arra emlékeztetni, hogy az e közjegyzők által végzett, önmagukban vett tevékenységek jellegére tekintettel, nem pedig magának e jogállásnak a fényében kell megvizsgálni azt, hogy e tevékenységek az EUMSZ 51. cikk első bekezdésében előírt kivétel hatálya alá tartoznak-e (lásd többek között: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 85. pont).

74 Egyébiránt nem vitatott, amint az a jelen ítélet 51. pontjában megállapításra került, hogy a közjegyzők versenyfeltételek között gyakorolják hivatásukat, ami nem jellemző a közhatalom gyakorlására (lásd analógia útján, többek között: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 117. pont).

75 Végül nem meggyőző a Lett Köztársaság azon érve sem, amelyet arra alapít, hogy a 2005/36 irányelv nem alkalmazható a közjegyzőkre. Az a tény ugyanis, hogy a jogalkotó egy adott jogi aktus hatálya alól kivette a közjegyzői tevékenységeket, nem jelenti azt, hogy e tevékenységek szükségszerűen az EUMSZ 51. cikk első bekezdésében előírt kivétel hatálya alá tartoznak (lásd ebben az értelemben, többek között: Bizottság kontra Belgium ítélet, C-47/08, EU:C:2011:334, 119. pont).

76 Ilyen körülmények között azt a következtetést kell levonni, hogy a lett jogrend jelen állása szerint meghatározott közjegyzői tevékenységek az EUMSZ 51. cikk első bekezdése értelmében nem jelentenek a közhatalom gyakorlásában való részvételt.

77 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a közjegyzői hivatás gyakorlására vonatkozóan előírt állampolgársági feltétel az EUMSZ 49. cikkben tiltott, állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül.

78 A fenti megfontolások összességére tekintettel meg kell állapítani, hogy a Bizottság keresete megalapozott.

A költségekről

79 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése alapján a Bíróság a pervesztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Lett Köztársaságot, mivel pervesztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

80 E szabályzat 140. cikkének (1) bekezdésével összhangban az eljárásba beavatkozó tagállamok maguk viselik költségeiket. Következésképpen a Cseh Köztársaság és Magyarország maguk viselik saját költségeiket.

A fenti indokok alapján a Bíróság (hetedik tanács) a következőképpen határozott:

1) A Lett Köztársaság – mivel a közjegyzői hivatás gyakorlását állampolgársági feltételhez kötötte – nem teljesítette az EUMSZ 49. cikkből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Lett Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

3) A Cseh Köztársaság maga viseli saját költségeit.

4) Magyarország maga viseli saját költségeit.

Aláírások